



امام باقر علیه السلام درباره یاران مهدی علیهم السلام فرمود:

يُمْلِكُهُمُ اللَّهُ مَشَارِقُ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا
 وَيُظْهِرُ اللَّهُ بِهِمُ الدِّينَ،
 حَتَّىٰ لَا يُرَى أثَرُ مِنَ الظُّلْمِ وَالْبَدْعِ
 اَخْدَوْنَدْ مَشْرُقَ وَمَغْرِبَ زَمِينَ رَبَّهُ دَسْتَ آنَانَ مَدْهَدْ
 وَدِينَ خُودَ رَبَّهُ طُورَ كَامِلَ بِهِ وَسِيلَهُ آنَانَ آشْكَارَمِي فَرْمَادَ،
 تَآنَكَهُ هَيْجَ اَثْرَى اَزْلَمَ وَبَدْعَتَ بَاقِي نَمَانَدَ.
ینابیع الموده، باب ۷۱، حدیث ۲۹، ج ۳، ص ۲۴۴

* تَوْجِيهٌ :
 نَشْرِيَهُ مَوَازِينٍ (اِ مَى تَوَانِيدْ)
 اَزْ طَرِيقَ سَایِتِ پَاسِدار و سَرَاجِ اَندِيشَهِ دَرِيَافَتْ كَنِيدْ.

نَائِيَنْكَى وَلى فَتَىهُ دَسَاهُ
 دَقْرَتَيَادِ شَرِيعَهُ ضَوابِطَ وَبِرَنَامَهُ
 سَاوَاتِ الْأَطْبَاقِ بِإِسْلَامِيَّهِ

س ۱۰. گرفتن کارمزد که بانکها در پرداخت قرض الحسنه دریافت می‌کنند، چه حکمی دارد؟

ج. طبق فتوای حضرت امام خمینی رض و مقام معظم رهبری ره گرفتن کارمزد در حد متعارف که مزد کار باشد اشکال ندارد.

س ۱۱. فروش امتیاز وام یا فروش وام مسکن شرعاً چه حکمی دارد؟

ج. اگر از طریق شرعی حق وام پیدا شده باشد، و فروش آن از نظر قانونی منع نداشته باشد، مصالحه امتیاز آن با دریافت پول اشکال ندارد.

س ۱۲. مبلغی را در بانکی پس انداز کردم و بعد از مدتی مبلغی را به عنوان جایزه به من دادند، گرفتن آن چه حکمی دارد؟

ج. گرفتن جایزه و تصرف در آن اشکال ندارد.

س ۱۳. معنای فروش اقساطی و حکم آن کدام است؟

ج. فروش اقساطی به این معناست که فروشنده جنسی را به بیشتر از قیمت نقد آن به صورت اقساط ماهانه به خریدار می‌فروشد، به عنوان مثال صندوق یا بانک می‌تواند کسی را وکیل خود کند تا به وکالت از وی کالائی را به قیمت نقد، مثلاً به مبلغ بیست و پنج میلیون تومان بخرد، و نیز به وکالت همان را به خودش یا به غیر به صورت اقساط معین مثلاً ماهانه یک میلیون تومان ۳۰ ماهه، به قیمت سی میلیون تومان بفروشد.

این نوع معامله فروش اقساطی نام دارد و در صورتی که صوری نباشد، اشکال ندارد.

س.۶. شخصی حساب پساندازی دریکی از بانک‌ها افتتاح کرد و بعداز گذشت مدتی از افتتاح حساب، مقداری سود به او تعلق گرفت، گرفتن این سود چه حکمی دارد؟

ج. در صورتی که پول خود را به عنوان قرض و پسانداز به بانک داده و شرط سود نکرده باشد، گرفتن سودی که بانک می‌دهد اشکال ندارد و اگر شرط کرده باشد، اشکال دارد.

س.۷. جوازی بشهیلات قرض الحسن تعلق می‌گیرد، گرفتن آن‌ها چه حکمی دارد؟ و بر فرض جواز آیا خمس به آن‌ها تعلق می‌گیرد یا خیر؟
ج. سود پساندازی‌های قرض الحسن و جایزه‌های آن اشکال ندارد و در جایزه، طبق فتوای حضرت امام و مقام معظم رهبری خمس واجب نیست.

س.۸. برای پرداخت تشهیلات در قالب فروش اقساطی آیا بایستی حتماً معامله‌ای انجام شود یا خیر؟
ج. در فروش اقساطی باید کالا و مبیع وجود داشته باشد، و اقدام صوری جایز نیست، البته اگر از سند ارائه شده توسط مشتری و قول وی اطمینان حاصل شود، کفایت می‌کند، مگر آنکه خلاف آن ظاهر گردد.

س.۹. وام‌هایی که برادران از بانک مسکن دریافت داشته‌اند، به این صورت که مبلغ معینی پول باید مدت مشخصی خوابانده شود بعد از مدتی دو یا چند برابر وام دریافت کنند چه صورتی دارد؟
ج. اگر بانک در غیر از قرض الحسن، برای انعقاد عقود دیگر مانند مشارکت، جuale، بیع و امثال آنها شرط سپرده گذاری کند شرعاً اشکال ندارد، ولی برای دادن قرض شرط سپرده گذاری جایز نیست.

۳

س.۳. اگر مشتری قرارداد بانکی را مطالعه نکند و فقط می‌داند که بانک یک تشهیلاتی را به او می‌دهد و مبلغی بیشتر می‌گیرد، فقط مثلمی دارد که نام قرارداد فروش اقساطی است یا گاهی حتی این را هم نمی‌داند، دراین صورت حکم قرارداد چه می‌شود؟

ج. به هر حال اگر بداند عملیات بانکی بر طبق قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی و مورد تأیید شورای محترم نگهبان صورت می‌گیرد، کافی است.

س.۴. با توجه به این که می‌دانیم در بانک‌ها برخی معاملات حرام و یا باطل انجام می‌گیرد و در نتیجه بخشی از پولهای بانک حرام است، آیا در این صورت پولهای بانک حکم مجھول المالک پیدا می‌کند؟ و آیا جایز است انسان پول خودرا در بانک پسانداز کند؟

ج. حکم مجھول المالک را ندارد و به طور کلی عملیات بانکی که براساس قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی و مورد تأیید شورای محترم نگهبان انجام می‌گیرد، اشکال ندارد و محدود از بکارگیری سرمایه بر اساس یکی از عقود صحیح اسلامی، شرعاً حلال است.

س.۵. سپرده‌های که در بانک به آن‌ها سود علی الحساب تعلق می‌گیرد آیا به عنوان ربا محسوب می‌گردد یا خیر؟

ج. سود سپرده‌های بانکی اگر طبق قرارداد و اعطای وکالت به بانک باشد، و بانک از سود حاصله علی الحساب مبلغی بدهد، دریافت آن اشکال ندارد.

۲

س.۱. خرید مسکن و غیره با پولی که از بانک‌ها گرفته می‌شود چه حکمی دارد؟ غسل کردن و نماز خواندن در خانه‌ای که با این قبیل پول‌ها خریداری شده چه حکمی دارد؟ و آیا گرفتن سود در برابر سپرده‌های که مردم در بانک می‌گذارند، حلال است؟

ج. به طور کلی قراردادهای بانکی که براساس قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی و مورد تأیید شورای محترم نگهبان انجام می‌گیرد، اشکال ندارد و محدود به صحت است و سود حاصل از به کارگیری سرمایه بر اساس یکی از عقود صحیح اسلامی، شرعاً حلال است، لذا در صورتی که گرفتن پول از بانک برای خرید مسکن و مانند آن تحت عنوان یکی از آن عقود باشد، بدون اشکال است.

س.۲. اگر مکلف بداند که قوانین بانکی در مواردی مانند مضاربه و فروش قسطی، توسط بعضی از شعبه‌ها به طور صحیح اجرا نمی‌شود، آیا سپرده‌گذاری به قصد کسب سود جایز است؟

ج. اگر فرض کنیم، مکلف علم پیدا کند که شعبه‌ئی از بانک، شخصاً پول او را در معامله باطلی بکار گرفته است، دریافت و استفاده از سود جایز نیست، ولی با توجه به حجم سرمایه‌هایی که توسط صاحبان آنها به بانک سپرده می‌شود و انواع معاملاتی که توسط بانک صورت می‌گیرد و می‌دانیم که بسیاری از آنها از نظر شرعی صحیح هستند، تحقق چنین علمی برای مکلف بسیار بعید است.

۱